

קו לחינוך

כל הזכויות שמורות ©
המודעות באחריות המפרסמים בלבד
דוא"ל: kav1@bezeqint.net
אתר קו לחינוך באנטרנט
www.kav-lahinuch.co.il

פקסעיתון לנושאי חינוך

מ"ל ועורכת: סיגל בן-ארצי ■ עריכה: מיכל חביב ■ המערכת: זהבית 4 יבנה ■ טל. 03-6354484-03 פקס. 050-6812066
ג'ליון 410 ■ כב' א"ר תשס"ז-ז' כט' א"ר תשס"ז ■ 17.5.2007-10.5.2007 ■ 6 עמודים ■ משוגר למנויים בלבד

איגוד מנהלי מחלקות החינוך תובע מהממשלה 240 מיליון ש"ח ליישום חוק נהרי

האחרונות. לטענת האיגוד, הגדלת הסייעות, מזכירות ושרתים ינתנו על פי התנאים בחינוך הרשמי, והם יועסקו או יפוטרו על פי אותם כללים; הרישום לבתי"ס ייעשה ברשות המקומית, כמו בחינוך הרשמי; ביה"ס לא יהיה רשאי להנשיר תלמידים; תלמיד של החינוך המיוחד שיעבור מהחינוך המוכר לחינוך הרשמי יקח איתו את המשאבים שלהם הוא זכאי; פתיחת בי"ס חדש תותנה באישור הרשות ובתנאי שאין במרחק סביר בי"ס דומה; מעבר של תלמידים בין זרמי החינוך ייעשה רק במועדים קבועים – לפני פתיחת שנת הלימודים או בסיום שליש או מחצית.

למרות הסכמתו העקרונית של האיגוד לחוק נהרי, מעלה המסמך מספר חסרונות בולטים של יישום החוק; החוק יעודד גידול של מוסדות פרטיים כחלופה לחינוך הציבורי. המסמך מצוין, כי כבר היום קיימות מאות מסגרות פרטיות ומספרן הולך וגדל בשנים

איגוד מנהלי מחלקות החינוך גיבש נייר עמדה לגבי חוק נהרי, שאושר השבוע בממשלה. בשונה מראשי השלטון המקומי, מביע הארגון תמיכה עקרונית באישור החוק, אך מתנה אותה בהעברת תקציב של 240 מיליון ש"ח לשלטון המקומי לשם יישומו. האיגוד גם מציע מספר תבחינים, שרק בתי"ס שיעמדו בהם יוכלו לקבל תקצוב השווה לזה שמקבלים בתי"ס של החינוך הרשמי מהרשות המקומית. התבחינים המוצעים הם: מספר התלמידים בביה"ס של החינוך המוכר לא יפחת מ-250. בנושא זה מצוין בנייר העמדה, כי מספר זה נותן העדפה לחינוך המוכר, כיוון שהמספר הממוצע של התלמידים בבתי"ס היסודיים בחינוך הרשמי הוא 360; תקציב ההסעות שיוקצה לבתי"ס בחינוך המוכר יהיה זהה לתקציב בחינוך הרשמי; לא יתחסם קבלת תלמיד המבקש להירשם לבי"ס של החינוך המוכר אם הוא משתייך לקהילה או ללאום המאפיין את ביה"ס; תשתית ביה"ס תהיה

רק מורים שהודיעו על כוונתם לקחת את האחד במאי כיום בחירה לפני השביתה של ארגון המורים יוכלו לקבל שכר עבודה. במשה"ח מוסיפים, כי במקרה של מחלה, מצוין התקשי"ר שלא ינוכה שכר של מורים שנעדרו מהעבודה בימי השביתה והמציאו תעודת מחלה. מארגון המורים נמסר בתגובה, כי לארגון לא הגיעו עדיין תלונות של מורים בנושא, ואם יגיעו יתקיים ברור עם המנהלים.

יום בחירה באחד במאי? לא בבית ספרנו

בהתאם לכך ועל פי חוקי התקשי"ר בנושא היעדר לרגל שביתה (סעיף 44.13), מורה אינו יכול לקחת ימי חופשה או בחירה, אלא אם כן הודיע על כך מראש לממונה שלו, עוד טרם התחלת השביתה, והממונה אישר את הבקשה. תשובתו של משה"ח מתייחסת בעיקר למורים בחינוך העל יסודי במחוז מרכז, ששבת באחד במאי, ואשר ניסו בדיעבד לקבל שכר עבור יום זה בנימוק שמדובר ביום בחירה. מסיבה זו מודיע משה"ח, כי

מעמדו של האחד במאי כחג העובדים דועך אמנם בשנים האחרונות, אולם הוא עדיין יום בחירה למורים במערכת החינוך. לקו לחינוך הגיעו תלונות של מורים בחינוך העל יסודי, שביקשו לנצל את זכותם לחופשה מעבודה בתשלום באחד במאי ונענו בשלילה. הנימוק העיקרי של המנהלים היה; "יש לכם גם כן מספיק ימי חופש בגלל השביתות". משה"ח נמסר בתגובה, כי המשרד פועל בכפוף לנהלים של נציבות שירות המדינה.

מנכ"ל משה"ח, שמואל אבואב, הודיע השבוע, כי גם הקיץ יקצה משה"ח 130 מיליון ש"ח לשיפוצי קיץ ולפרויקט "שיפור הסביבה הלימודית" ב-750 בתי"ס. מדובר בסכום

משה"ח יקצה 130 מיליון ש"ח לשיפוצי קיץ בבתי"ס

דומה לזה שהקצה לנושא משה"ח אשתקד. עוד נמסר, כי התבחינים לפיהם נבחרו בתי"ס שישופצו הם; גיל ביה"ס מעל 10 שנים, מספר תלמידים בביה"ס גדול מ-150,

והמדד הסוציו-אקונומי של ביה"ס. ממה"ח נמסר לקו לחינוך, כי כ-30% מבתיה"ס שישופצו הקיץ שייכים למגזר הלא יהודי.

(המשך בעמ' 2)

משה"ח יקצה 130 מיליון ש"ח לשיפוצי קיץ בבתי"ס

(המשך מעמ' 1)

עוד נמסר, כי לא יתקצבו בתי"ס שקיבלו בחמש השנים האחרונות תקציבים ממשה"ח בהיקף של חצי מיליון ש"ח ומעלה לחידוש מבנים. כמו כן, לא יתקצב משה"ח שיפוצים בבתי"ס הממוקמים במבנים שכורים (בתי"ס כאלה קיימים בעיקר במגזרים הלא יהודי והחרדי) או במבנים זמניים ובכפרי הנוער. ממשה"ח נטען, כי מעמדו הפורמאלי של ביה"ס, ואם הוא שייך לחינוך הרשמי, המוכר או העצמאי,

על תקציבים שהקצה להם משה"ח לשיפוצים. רשויות מקומיות נוספות לא הצליחו לעמוד בלוח הזמנים שהקצה משה"ח להגשת התוכניות לשיפוצים בשל בעיות בירוקרטיות שונות. כמו כן גרמה המלחמה בצפון לעיכוב גדול בשיפוצים באזור זה. בנושא זה נמסר ממשה"ח, כי חוץ ממספר מועט של בתי"ס, מרבית השיפוצים כבר הסתיימו או נמצאים בשלב מתקדם של עבודה.

לא היווה שיקול בקביעת סדר העדיפויות לשיפוצים. עוד נמסר, כי משה"ח נעתר לבקשות של הרשויות המקומיות לשנות את היקף התקציב לשיפוצים בבתי"ס שייכללו בפרויקט, בכפוף לכך שרשות לא תחרוג מהסכום הכולל שאושר לה, ולא תקטין את מספר בתי"ס. בישיבה של מרכז השלטון המקומי בראשית שנת הלימודים, הועלו מספר טענות, בעיקר מראשי רשויות מקומיות לא יהודיות, כי לא ידעו בזמן

משה"ח; אסור לבי"ס להתנות מסירת תעודת בגרות בתשלום חובות

בשועות האחרונים דיווחו לקו לחינוך מספר בוגרי י"ב בשנים האחרונות, שכאשר הגיעו למזכירות ביה"ס שבו למדו לקחת את תעודת הבגרות, נדרשו להביא אישור מהנהלת החשבונות שאין להם חוב לביה"ס. לתלמידים שאכן נמצא חוב, לא נמסרה התעודה עד ששילמו אותו. בתי"ס רואים בדרך זו את האפשרות האחרונה לגבות חובות מבוגרי ביה"ס בטרם ייפכו ל"חובות אבודים". לבתי"ס אין

קבלת התעודה בתשלום תשלומי ההורים. מאיר מוסרת, כי במקרים שבהם יש חריגה מנוהל זה, על ההורים לפנות למפקח ביה"ס במחוז והנושא יטופל לאלתר.

אמצעים אחרים לגבות את הכספים. הממונה על תחום תשלומי הורים במשרד החינוך, ד"ר חגית מאיר, מבהירה בתגובה, כי אין לעכב מתן תעודה לתלמיד או להתנות את

מכון דוידסון לחינוך מדעי
DAVIDSON INSTITUTE OF SCIENCE EDUCATION

העמותה למצוינות בחינוך
The Society for Excellence through Education

מכון יצמן למדע
המחלקה להוראת המדעים

מדינת ישראל
משרד החינוך

מורים למדעים ולמתמטיקה בחט"ב מוזמנים להציג את מועמדותם, לקורס "מקדמי מצוינות בחינוך" - תשס"ח

מטרת הקורס

להכשיר ולטפח מורה מומחה, שיהווה דמות מקצועית בבית-הספר לריכוז, לקידום ולהובלת המצוינות הבית-ספרית בכלל והתלמידים המצוינים בפרט.

תכני הקורס

תכנים אקדמיים ויישומיים הקשורים בטיפוח המצוינות בארץ ובעולם, התנסות בכלים מקצועיים וייחודיים להוראת תלמידים מצוינים ורכישת כלים תיאורטיים ומעשיים לייזום ולהובלה של פרויקטים בית-ספריים ובין תחומיים לקידום מצוינות בית-ספרית כוללת.

מבנה הקורס

הקורס הוא 10 שנותי, בהיקף של 168 שעות לשנה, ויתקיים בימי ב' בשעות: 10:00-16:00, במכון דוידסון לחינוך מדעי (שבמכון יצמן למדע ברחובות) ובעמותה למצוינות בחינוך (בירושלים).

הכרה והסמכות

הקורס מוכר על-ידי משרד החינוך לצורך גמול השתלמות עם ציון, כתוכנית למורים בשבתון, ונמצא בתהליך קבלת אישור להסמכת הבוגרים להוראת תלמידים מצוינים ולריכוז מצוינות בית-ספרית, ע"י משרד החינוך.

הקורס מקנה 2 נקודות זכות לימודי תואר שני במדע (בירושלים) ומכון יצמן למדע.

ההרשמה בעיצומה מסתיימת ב"ד בסיון תשס"ח - 31.5.2007

מידע נוסף וטופסי הרשמה ניתן למצוא באתר
www.see.org.il: העמותה למצוינות בחינוך
ניתן לפנות גם למרכז - בטלפון: 02-6755162
או במייל - meravp@iasa.jlm.k12.il

מובילים את טיפוח המצוינות במערכת החינוך

ועדי ההורים היישוביים יפעלו ליישום חוק זכויות התלמיד

בעקבות ביטול משרת הממונה על יישום חוק זכויות התלמיד במשה"ח, פתחו ועדי ההורים היישוביים בראשות יו"ר הסניף הירושלמי, אתי בנימין, כתובת מייל אשר אליה יוכלו ההורים ותלמידים להפנות שאלות ולהעלות סוגיות בנושא זכויות התלמידים. על השאלות יענה צוות מומחים לנושא. במכתב ששיגרה לאחרונה לראשי הוועדים היישוביים מצינת בנימין, כי כאזרחים חייבים ההורים לדרוש את קיום החוק הכולל מסירה אישית של לשון החוק לכל תלמיד ומשפחתו מדי כל שנת לימודים, מסירת התקנות לחוק וכן תלקיט של זכויות תלמידים נוספות המצויות בחוזרי מנכ"ל. לטענתה, משה"ח אינו מיידע את עובדי ההוראה לגבי חוק זכויות התלמידים. מסיבה זו על היו"רים היישוביים להירתם ולפרסם את החוק והתקנות הנלוות אליו, כך שיובא לידיעת כל בית שבו לומדים תלמידים במערכת החינוך. בנימין גם מבקשת מראשי הוועדים ליזום השתלמויות מרכזיות להורים מובילים בנושא חוק זכויות התלמיד וחוקים נוספים המגיינים על התלמידים והוריהם. כתובת המייל; ihorim_zechuyot@walla.com

מדד לבחינת רמת שילוב

התקשוב בהוראה – החוקרות תמר עינבל-שמיר וד"ר יעל קלי מהטכניון פיתחו מחוון או מדד לבחינת השימוש בתקשוב בהוראה. המדד כולל שישה תחומים שבאמצעותם יכול המורה לבדוק אם הוא עושה את השימוש הטוב ביותר במחשב ככלי להוראה. התחומים הם; "ניצול הערך הטכנולוגי", "רמת חשיבה נדרשת", "מידת השיתופיות", "קירוב התכנים לעולמו של הלומד", "הכוונה לתוצרים עשירים", "הערכה שזורה" (הערכה המשביחה את תהליך הלמידה).

בכל אחד מהתחומים של המדד הוגדרו שלוש רמות ביצוע: אפיון גבוה – כשהמורה מנצל את הערך המוסף שבטכנולוגיה לטובת הפדגוגיה; אפיון בינוני – כשהמורה מנסה לנצל את הטכנולוגיה לפדגוגיה, אך לא משנה באופן מהותי את דרכי ההוראה המסורתיות; אפיון נמוך – כשהמורה משתמש בטכנולוגיה רק ככלי התומך בשיטות הוראה ודרכי הערכה מסורתיות. את המדד המפורט ניתן למצוא בפורטל מס"ע של מופ"ת בכתובת: <http://portal.macam.ac.il/ArticlePage.aspx?id=1443&referer=%2fSectionPage.aspx%3fid%3d15>

בהרצליה; יום מקוון לכל

בתי"ס היסודיים – תלמידי כיתות ה' בכל בתי"ס היסודיים בהרצליה השתתפו בשבוע שעבר ביום מקוון בנושא הזהירות בדרכים. במסגרת הפעילות התכנסו במרכז התקשוב בפסג"ה העירונית נציגי ארגונים שענו לשאלות התלמידים ובהם; סגן ראש העיר, יונתן יסעור, נפגעי תאונות דרכים, אנשי משטרה, נציגי עמותת אור ירוק והרשות הלאומית לבטיחות בדרכים. גם מפקדי משמרות הזה"ב בבתי"ס, שהם תלמידי כיתות ו', ענו לשאלות תלמידי כיתות ה',

כנאי/צדא

הסופר חיים באר בכנס 40

שנה לאיחוד ירושלים – מכון שכטר למדעי היהדות מזמין את ציבור אנשי החינוך לכנס לרגל 40 שנה לאיחוד ירושלים בנושא "ירושלים בירת ישראל – מבט היסטורי ועכשווי". הכנס יתקיים בשיתוף עם אוניברסיטת בר אילן, ביום שלישי הבא, 15.5. בכנס ירצו אנשי אקדמיה במגוון תחומים, הקשורים להיסטוריה של ירושלים, לספרות על העיר, לדמוגרפיה ולאדריכלות שלה ועוד. בין השאר ירצה בכנס הסופר חיים באר בנושא: "ירושלים במצור ובמלחמה אצל עמוס עוז". במכון שכטר פועלת תוכנית ללימודי תואר שני במדעי היהדות, המיועדת בעיקר למורים,

שעומדים למלא תפקיד זה בשנת הלימודים הבאה. הפעילות התנהלה בחמישה "חדרים" וירטואליים, באתר שהוקם במיוחד ליום הווירטואלי, בתוך פורטל החינוך של הרצליה.

ביבנה; פרויקט כתו"ם

מתרחב – 53 תלמידי כיתות ז' מתיכון המדעי-דתי ביבנה ומוריהם קיבלו בשבוע שעבר מחשבים ניידים. המחשבים חולקו לתלמידים במסגרת פרויקט כתו"ם (כיתה, תלמיד ומורה) של מכון דוידסון למדע ברחובות ומשה"ח. המחשבים מקושרים לרשת האינטרנט על ידי חיבור אלחוטי, ובכיתות הותקנו נקודות חשמל, מקרנים ותקשורת אלחוטית. פרויקט כתו"ם החל ביבנה בשנת 2005 בכיתה אחת בתיכון

אתרים חובבי היסטוריה

לתלמידים חובבי היסטוריה – מטח העלתה לרשת בחודש שעבר את אתר "תולדות", המיועד לתלמידים ומורים המבקשים להעשיר את ידיעותיהם בהיסטוריה. באתר ניתן למצוא מגוון חומרים בנושאי הלימוד וחומרי העשרה. בין היתר מותקן באתר סרגל היסטורי, המתחיל בתקופה הפרה-היסטורית ונמשך עד ימינו. בהקשה על כל תקופה מופיעים קטעים קצרים המסכמים אותה, צילומים של ממצאים ארכיאולוגיים האופייניים לתקופה, ותמונות של אתרים ואירועים חשובים שאירעו בה. כמו כן יש באתר מדור "החודש לפני", שבו מתוארים אירועים חשובים מההיסטוריה הכללית ומתולדות העם היהודי, שאירעו בכל חודש. באתר גם מאגר מידע גדול ובו קישורים למאות מאמרים בנושאים; משטרים והגות מדינית, מלחמות עולם, מהפכות, שליטים וממלכות בארץ ישראל, שואה, דתות והגות מדינית, יהודים בתפוצות ועוד. במדור נוסף באתר בשם "לומדים היסטוריה", ניתן להוריד

המדעי-דתי. כעת משתתפות בפרויקט חמש כיתות בביה"ס, המונות 171 תלמידים ומורים.

תוכנה לניקוד אוטומטי

"סנופי" היא תוכנת ניקוד אוטומטי, המשולבת כסרגל כלים בתוכנת הוורד. את התוכנה פיתח צביקה ברקוביץ. הסרגל של התוכנה מכיל את האופציות לנקד טקסט ידנית או לנקד טקסט אוטומטית. כמו כן התוכנה מוצאת חרוזים למילים. התוכנה מתאימה לכל הגירסאות החדשות של חלונות ואופיס, ומסוגלת לנקד אוטומטית בהצלחה כ-85% מהמילים בעברית. עדכונים מוענקים בחינם למי שרוכש את התוכנה.

לפרטים נוספים;

<http://www.snopi.com/index.asp>

את הקבצים המלאים של ספרי הלימוד של מטח; סדרת "מסע אל העבר", "מסע בזמן" ו-"עידן האימה והתקווה". באתר גם פורומים למורים ותלמידים.

כתובת האתר; <http://toldot.cet.ac.il>

מדד למורים המבקשים לאתר מסרים גזעניים בספרי הלימוד

באתר כנפיים לעידוד הקריאה של מטח מופיע תרגום של מאמר בשם "10 דרכים מהירות לבחון גזענות או סקסיזם בספרי ילדים". מטרת המאמר היא לסייע למורים לבחון האם בספרי קריאה שהם מבקשים ללמד יש מסרים גזעניים או סקסיסטיים. המאמר פורסם במקור על ידי "המועצה לספרות ילדים בין גזעית" האמריקנית, ומתייחס בעיקר לאפיונים גזעניים וסקסיסטיים המופיעים בספרות של מדינה זו, אך יכול לסייע רבות גם למורים ישראלים.

כתובת האתר;

<http://knafaim.cet.ac.il/site/index.asp>

תיאטרון חינוכי לתלמידי בתי"ס היסודיים

מרכז "תדהר" – מרכז "תדהר" בחיפה הוא תיאטרון המעלה מופעים חינוכיים לילדים שבמרכז כל אחד מהם עומד ערך חשוב. התיאטרון מנוהל על ידי ד"ר עודד סושרד ומעלה הצגות המבוססות על ספריו. בין המופעים; "זחל אותיות" המתאר מסע בארץ ישראל שבו לומדים הילדים להכיר את אותיות האלף-בית, "אל הקשת בענן" המחנך לפתור עימותים בהידברות וגישור, "המובחרים ותעלומת האי האבוד" המחנך לדמוקרטיה ועוד.

לפרטים; טלפקס 04-8263383, נייד 054-4286204

רכזי מקצוע, מדריכים ומנהלים ממסגרות החינוך השונות. הלימודים מתקיימים ביום מרוכז בשבוע. מלגה מוענקת לכל סטודנט בשנת לימודיו הראשונה. בשנת הלימודים הבאה יפתח במכון מסלול לימודים נוסף לתואר שני – "יהדות ספרד וארצות האסלאם". במסגרת הקורס ילמדו הסטודנטים על הקהילות היהודיות הספרדיות מתקופת גירוש ספרד ועד לעת החדשה. הלימודים במסלול יהיו רב-תחומיים ויכללו נושאים, כמו יסודות האסלאם, פיוט ופייטנים מספרד וצפון אפריקה ועוד.

לפרטים; www.schechter.ac.il טל'; 02-6790755 שלוחה 104

בארה"ב; בתי"ס נוטשים את המחשבים הניידים

במערכת החינוך בישראל שימוש של תלמידים במחשבים ניידים בכיתות הוא עדיין מחזה נדיר ונחלתם של מעטים בלבד; כ-590 תלמידים במספר בתי"ס המשתתפים בתשס"ז בפרויקט מחשב כתו"ס של מכון דוידסון לחינוך מדעי. בארה"ב, לעומת זאת, הונהג השימוש במחשבים ניידים בבתי"ס רבים במשך העשור האחרון. כתבה בשם "אין התקדמות, בתי"ס נוטשים את המחשבים הניידים", פורסמה בשבוע שעבר בניו-יורק טיימס. הכתבה מתארת את החלטת תיכון ליברפול במערב מדינת ניו-יורק להפסיק משנת הלימודים הבאה את חלוקת המחשבים הניידים לתלמידים לשימוש בכיתות. הסיבות לכך; לביה"ס התברר, כי התלמידים השתמשו במחשבים הניידים בעיקר כדי לגלות זה לזה תשובות במבחנים, להוריד פורנוגרפיה מהאינטרנט, ולחדור לאתרי עסקים מקומיים. כאשר ביה"ס חזק את אבטחת הרשת שלו, מצאו תלמידי כיתות 'שיטה לעקוף אותה, ואף פרסמו באינטרנט בפורטרוט את השיטה כיצד לפרוץ למערכת הבית ספרית, מה שגרם לרבים ללכת בעקבותיהם. הכתבה מציינת, כי המטרות שהנחו את ביה"ס כשהחל בפרויקט לפני כ-7 שנים, היו להכין את התלמידים לעולם טכנולוגי ולסגור את הפערים בין תלמידים שיש להם מחשב ביתי ואלה שאין להם. אולם עד כה לא נמצאה שום הוכחה שאכן הייתה למחשבים הניידים השפעה כלשהי על הישגי התלמידים. המורים בביה"ס גם טוענים, שמחשב נייד מפריע לתהליך הלימודי. על פי הכתבה, בתי"ס רבים בארה"ב הכניסו בשנים האחרונות מחשבים ניידים לכיתות. לממשלה אין עדיין נתונים על אחוז בתי"ס שחילקו מחשבים ניידים לתלמידים, אבל בדיקה שערכו שני יועצים חינוכיים ב-1,000 בתי"ס גדולים העלתה, כי ברבע מהם כבר חולקו לתלמידים מחשבים ניידים. כמחצית מבתי"ס מתכננים לחלק מחשבים ניידים בתוך ארבע שנים.

למרות זאת, אנשי מינהל החינוך במספר מחוזות חינוך טוענים שהתלמידים עושים שימוש פוגעני במחשבים הניידים ושהם משפיעים רק מעט, אם בכלל, על ההישגים במבחנים הארציים. חלק מהמחוזות גם ביטלו תוכניות לצייד את התלמידים במחשבים ניידים בעקבות לחץ של המורים, בעיות לוגיסטיות וטכניות, והעלות הגבוהה של תחזוקתם. על פי הכתבה, האכזבה מהשימוש במחשבים הניידים בבתי"ס מוכיחה, כי הטכנולוגיה מאומצת לא אחת במהירות רבה מידי על ידי הפוליטיקאים, שרואים בה פתרון קסם לכל בעיה, אך משאירים למורים להתמודד עם שילובה בתוכניות הלימודים. בחודש שעבר פרסם משה"ח האמריקני ממצאי מחקר, שהראו כי אין הבדל בהישגים במבחנים הארציים במתמטיקה ובקריאה בין בתי"ס ששילבו בהוראה שימוש בתוכנות לימודיות לבין כאלה שלא השתמשו במחשב ללמידה. דוגמאות נוספות בכתבה; תיכון מטוסה בריצ'מונד הפסיק תוכנית בת חמש שנים של שימוש במחשבים ניידים בראשית השנה, לאחר שהתברר כי לא חל שום שיפור בהישגי התלמידים כתוצאה מהשימוש בהם. בביה"ס חישוב ומצאו שעלות המשך הפרויקט היא כ-1.5 מליון דולר לשנה. הבדיקה בביה"ס גם העלתה, כי חמישית מהתלמידים לא השתמשו כמעט במחשבים הניידים ללמידה. ביה"ס הפרטי נורפילד מואנט הרמון במערב מסצ'וסטס, הפסיק גם הוא תוכנית בת חמש שנים של שימוש במחשבים ניידים, כאשר התברר שהושקעו יותר מאמצים בתיקון תקלות בהם מאשר בהכשרת המורים ללמד באמצעותם. על פי הכתבה, בתי"ס רבים בארה"ב רכשו מחשבים ניידים בעקבות לחץ של הורים, שראו בכך דרך להכניס את המאה ה-21 לכיתות. בעיר ניו-יורק, 6,000 תלמידים ב-22 חטיבות ביניים קיבלו ב-2005 מחשבים ניידים מהעירייה, במסגרת פרויקט תלת שנתי, בעלות של 45

מיליון דולר. לעומת הביקורת כלפי הכנסת המחשבים הניידים לכיתות, רבים מהמורים ואנשי מינהל החינוך טוענים כי הם המריצו אפילו תלמידים חסרי מוטיבציה ללמוד, וסייעו להוריד את שיעור הנשירה. לעומת זאת, לא נמצאו עדיין הוכחות לכך שחלוקת מחשב נייד לכל תלמיד אכן תורמת לשיפור ההישגים האקדמיים של התלמידים. גם אחד המחקרים הגדולים בנושא, הנערך בימים אלה במרכז למחקר חינוכי בטקסס לא מצא הבדלים בתוצאות במבחנים הארציים בין 21 חטיבות הביניים שבהן יש לתלמידים מחשבים ניידים ובין 21 חטיבות שבהן התלמידים למדו בלעדיהם. אולם מסתמן במחקר, כי המחשבים הניידים מסייעים בעיקר לתלמידים טובים לשפר את הישגיהם. מרק וורצסיר, פרופ' באוניברסיטת קליפורניה ומחבר הספר "מחשבים ניידים ואוריינות; לימודים בכיתה האלחוטית", ערך מחקר ב-10 בתי"ס בקליפורניה בין השנים 2003-2005. גם החוקר לא מצא שהשימוש במחשבים ניידים שיפר את הישגי התלמידים במבחנים הארציים. למרות זאת, תומך החוקר בשימוש במחשבים ניידים. לטענתו, בתי"ס ממחרים מידי להיפטר מהם. לדבריו לוקח זמן להכשיר את המורים לשלב בעילות את הטכנולוגיה בשיעורים, אך כשעושים זאת היטב התוצאות מרחיקות לכת. לדוגמה, בי"ס במינסוטה, שבו השתמשו התלמידים במחשבים הניידים כדי לערוך דיונים מקוונים על משפטים המנוהלים בבית המשפט העליון. לדבריו, מחשבים ניידים תורמים ללמידה כאשר משתמשים בהם בצורה חדשנית ויצירתית, במחקר אוטונומי ועצמאי. לעומת זאת, אם המטרה היא רק להביא את התלמידים לסטנדרטים הבסיסיים של המבחנים הארציים - כנראה שהמחשבים הניידים אינם הכלי לכך. כתובת האתר; <http://www.nytimes.com/pages/education/index.html>

בריטניה; מתנסים במסגרות חינוכיות חדשניות

יחידת החדשנות הבריטית (Innovation Unit) היא ארגון לקידום חדשנות בחינוך הנתמך על ידי הממשלה, קרנות חינוך ואקדמיה ועוד. מטרת הארגון היא לתמוך בניסויים חדשניים שיכשירו את מערכת החינוך למאה ה-21. לאחרונה פרסם הארגון סקירה בשם "דמיון", של 17 יוזמות חדשניות בבתי"ס ובקולג'ים. הניסוי ביוזמות החל בסוף 2006 ויסיים במארכ 2008. בין היתר מתואר בסקירה ניסוי שיערך בביה"ס העל יסודי וילרס שבמערב לונדון. במסגרת הניסוי ילמדו תלמידי כיתות ט'-י"ב בביה"ס במשך ארבעה שבועות למידה עצמאית

באמצעות האינטרנט במקצועות אנגלית, מדעים ומתמטיקה. המורים ינצלו את הזמן שיתפנה ללמד תלמידים מתקשים בקבוצות קטנות. במסגרת ניסוי נוסף יצוידו 16 תלמידי כיתות ט' בבי"ס ברידג' בלונדון בערכות של תוכנות ותקשורת, שיאפשרו להם ללמוד במשך יום בשבוע מהבית, במקום להגיע לביה"ס. בניסוי נוסף, המתקיים בביה"ס היסודי קמבריג'שייר שבקרוס הול, משתפים את תלמידי כיתות ה' בעיצוב תוכנית הלימודים, תוך שימוש בתחומי העניין שלהם. הפרויקט ינסה לבדוק האם יכולת הלמידה של התלמידים תשתפר כאשר הם יהיו מעורבים בקביעת נושאי הלימוד.

ניסוי נוסף המתואר בסקירה, ינסה לבדוק האם ההנחה המקובלת שיום הלימודים צריך להתקיים מהבוקר ועד לצהריים נכונה. במסגרת הניסוי, שיערך בגן ילדים ובבי"ס יסודי בפלימות, יחולק יום הלימודים לשתי משמרות; מ-8 ועד אחת בצהריים, ומאחת בצהריים ועד שש בערב. מטרת הניסוי, שיימשך ארבעה שבועות, היא לבדוק את השפעת השינוי בזמן הלמידה על הישגי התלמידים. הכוונה היא שבעתיד ניתן יהיה להנהיג יום לימודים גמיש, שיותאם לצרכים האינדיבידואליים של תלמידים ושל משפחותיהם. כתובת האתר; <http://www.innovation-unit.co.uk>

תנועת נוער בכיתה – תלמידי כיתות ט' בחטיבת הביניים הנגיד בהרצליה משתתפים השנה בפרויקט בשם "דיאלוג". במסגרת הפרויקט מחולקת כל כיתה שעה בשבוע לשלוש קבוצות. כל קבוצה יושבת במעגל עם המחנך או מורה מקצועי ומנהלת איתו דיון בנושא העומד בראש סדר היום של בני הנוער, כמו בעיות חברתיות, קשרים בין בנים ובנות ועוד.

לדברי מנהל ביה"ס, אברהם רביד, ההחלטה לקיים את הפעילות התקבלה לאחר שבמבחני המיצ"ב אשתקד דורג נמוך על ידי התלמידים הקשר שלהם ושל המורים. לדבריו, הפעילות מתקיימת במתכונת הדומה ל"פעולה" בתנועות הנוער, והמורים משמשים כמדריכים ויועצים. רביד מוסיף, כי לפעילות נבחרו כיתות ט', כי בשכבת גיל זו ניכרים בתלמידים, ובמיוחד בבנות, קשיי גיל ההתבגרות והם זקוקים לאוזן קשבת.

משפרים את הנגישות להשכלה גבוהה – באוניברסיטת

בן גוריון התקיים בשבוע שעבר טקס הסיום השנתי לבוגרי המחזור השישי של תוכנית מחוז דרום לקידום הנגישות להשכלה גבוהה. מטרת התוכנית היא לחזק את המוטיבציה ללימודים גבוהים בקרב בני נוער בנגב ובמיוחד במחלקות תחרותיות, כמו מדעי הבריאות והנדסה. במסגרת התוכנית לומדים תלמידי תיכון מצטיינים קורסים אקדמיים בתחומי המדעים המדויקים, הנדסה, רפואה, אנגלית, מדעי הרוח והחברה. התלמידים אף נבחנים במקצועות אלה ומקבלים נקודות זכות לתואר אקדמי. במקביל מקבלים התלמידים תגבור לימודי בבתי"ס לקראת תעודת בגרות איכותית, שתאפשר להם בעתיד להתקבל ללימודים במחלקות היוקרתיות באוניברסיטה.

של תיכון אורה-מודיעים ברמת גן, בהדרכת הרכזת החברתית של ביה"ס, ערכה לאחרונה יום ספורט עבור חניכי המע"ש בעיר (מרכז התעסוקה השיקומי לבעלי פיגור שכלי). היום כלל תחנות הפעלה במגוון פעילויות ספורט, שהותאמו לרמת החניכים וליכולותיהם. תלמידי התיכון הפעילו את חניכי המע"ש בתחנות, כשעל הפעילות פיקחה מורה לספורט. יום הספורט נערך על הדשא בפארק הלאומי בר"ג.

השנה משתתפים בתוכנית כ-1,100 תלמידים מ-30 בתי"ס ב-15 יישובים יהודים ובדואים בדרום; באר שבע, קריית גת, דימונה, כסיפה, לקייה, ירוחם, מצפה רמון, תל שבע, אופקים, רהט, קריית מלאכי, נתיבות, שדרות ואילת. בשבוע שעבר סיימו את התוכנית 187 תלמידים מכיתות י"ב. התוכנית מופעלת על ידי אוניברסיטת בן גוריון ומחוז דרום במשה"ח ונתמכת על ידי קרן אדנאואר הגרמנית, בנק לאומי, קרן סאקט"א-רש"י, ומינהלת "עתידים" בצה"ל.

במכלול

סטודנטים למען נוער

בסיכון – במסגרת תערוכת סוף השנה, שתתקיים החודש במכללה האקדמית בית ברל, יציגו סטודנטים של שנים ב' ו-ג' כ-100 פרויקטים קהילתיים שאותם קידמו במהלך השנה.

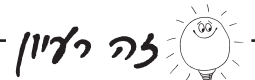
בין היתר יוצגו בתערוכה פרויקטים עם נוער בסיכון. אחד הפרויקטים התקיים בפנימייה לבני נוער בסיכון, בית הבוגר, בנתניה. במסגרת הפרויקט לימדו הסטודנטים את התלמידים מהם גידולים אורגניים, ערכו להם יום השתלמות אצל גנן אורגני מומחה, וסייעו להם להקים גינה אורגנית שבה צמחיה, ירקות ופירות. מטרת הפרויקט הייתה לעודד אחריות, התמדה ועבודת צוות משותפת בקרב התלמידים.

פרויקט נוסף שבו פעלו סטודנטים מהמכללה, היה שילוב קבוצת נערות בסיכון מגני תקוה, בגילאי 14-18, בפעילות מועדון של נכי צה"ל. במסגרת הפרויקט השתתפו הנערות במגוון פעילויות עם הנכים ובהן; משחקי בינגו, חידונים, שירה בציבור ועוד. הנערות אף הכינו את הכיבוד לפעילות. התערוכה בבית ברל תתקיים בתאריכים 21.5-14.6.

התלמידים משתתפים בשיווק ביה"ס – תלמידי כיתה ו'

בביה"ס מעלה הכרמל בחיפה השתתפו לאחרונה בשיווק ביה"ס לילדי הגנים שעשויים ללמוד בו בתשס"ח. השיווק נעשה במסגרת יום פתוח בביה"ס, שאליו הגיעו ילדי הגנים והוריהם. לקראת האירוע התקיים בכיתה דיון שבו נבדקה שביעות רצונם של התלמידים הבוגרים מביה"ס. בהמשך הפעילות הוצגה בפני התלמידים משימה שיווקית; להיות שגרירים של ביה"ס ולהביא טיעונים מרכזיים לזכותו, שיוצגו בפני ילדי הגנים והוריהם. כל תלמיד התבקש לרשום חמישה היגדים משכנעים בזכות ביה"ס. מכל ההיגדים שכתבו התלמידים נבחרו לאחר דיון 26 המשכנעים ביותר, כמו "יש תחושה של משפחתיות בביה"ס", "בעיות אלימות מטופלות לעומק כשהן צוות" ועוד. לקראת היום הפתוח גם סייעו התלמידים בטיפוח מראה חצר ביה"ס. ביום הפתוח עברו תלמידי הכיתה בין ילדי הגנים והוריהם, וניהלו עימם שיחות על יתרונות ביה"ס.

התלמידים ערכו יום ספורט לחניכי המע"ש – מועצת התלמידים

זה רציון

שיעור תנ"ך בבית משפט השלום – תלמידי כיתה ה' מסניף מטו"ס

של ביה"ס הריאלי בחיפה, למדו השנה בשיעורי התנ"ך על שאול המלך ותקופת מלכותו. בעקבות השיעורים בחרה המורה לערוך לתלמידים דיון בדמותו השנויה במחלוקת של שאול דווקא בבית המשפט. מטרת הפעילות הייתה לפתח בקרב התלמידים חשיבה ביקורתית ורב צדדית. התלמידים נסעו לבית משפט השלום בחיפה וערכו בו משפט ציבורי לשאול. הטיעונים בעד המלך ונגדו הוכנו על ידי הסנגורים והתובעים מראש והוצגו בפני שופטת בית המשפט, בטינה טאובר, שפסקה אחר כך

את פסק דינו של המלך. מתברר, כי שאול המלך לא ייאלץ להגיש ערעור לערכאה משפטית עליונה, שכן סנגוריו מכיתה ה' הצליחו לזכות אותו.

מביה"ס נמסר, כי הפעילות התקיימה בזכות סיוע של מזכיר בית המשפט.

מאתר מוזנה לחורשה מטופחת – ביה"ס היסודי מכבים שבגן

יבנה בחר לפני כשנה לאמץ חורשה מוזנחת הסמוכה לביה"ס. הנהלת ביה"ס, התלמידים והוריהם קראו לאתר "חורשת המכבים" והחליטו להפוך אותו לפינה מטופחת, במטרה לפתח בקרב התלמידים אחריות

כלפי אזור ביה"ס ולעודד אותם לתרום לקהילה.

במהלך השנה השתתפו תלמידי ביה"ס במספר אירועים לטיפוח האתר; ביום הניקיון הבינלאומי, למשל, יצאה שכבת כיתות ד' לנקות את האתר. בט"ו בשבט, נטעו התלמידים במקום שתילי פרחים ועצים ועוד. בימים אלו, שוקדים התלמידים על צביעת הקיר התוחם את החורשה ועל עיטורו ביצירות פסיפס. הפעילות היא תוצר של סדנה, בהנחייתה של האומנית נילי חצרוני, שבה למדו התלמידים ליצור פסיפס. לפרויקט שיקום החורשה מסייע איגוד ערים לאיכות הסביבה אשדוד-חבל יבנה.

חינוך התיישבותי

■ **משלחת כמרים** – ביה"ס העמק המערבי שבקיבוץ יפעת, אירח בשבוע שעבר משלחת מגרמניה ובה תשעה כמרים. המשלחת, שהגיעה לארץ לסמינר בנושא הוראת התנ"ך, צפתה בביה"ס בשני שיעורים במקצוע זה. מביה"ס נמסר, כי חברי המשלחת התרשמו לטובה מהשיעורים, אך ציינו את הקושי שהם מוצאים בעבודת המורה מול כיתות עם מספר תלמידים כה גדול. המארחים מצדם הסבירו לאורחים, כי הצפיפות בכיתות היא אחת הסיבות להשבתות החינוך העל יסודי בארץ בימים אלה.

מחוז צפון

■ **חידון בציננות** – בסוף החודש שעבר התקיים ביקנעם חידון הציננות המחוזי. בחידון השתתפו 21 חטיבות ביניים, מתוכן שלוש מהמגזר הדרוזי. במקום הראשון בחידון זכתה עדי בוקובזה, תלמידת חטיבת הביניים אורט חצור. במקום השני זכתה שיר בן, תלמידת חטיבת הביניים אורט מגדים בכרמיאל ובמקום השלישי – שיר אליהו, תלמידת חטיבת הביניים אלון א' בביה"ס עמל נהריה. שתי הזוכות במקומות הראשונים ייצגו את המחוז בחידון הארצי שיתקיים החודש בירושלים.

■ **פרס מורשת** – חטיבת הביניים של אורט מעלות זכתה בחודש שעבר בפרס הארצי במורשת לשנת תשס"ז. מהמחוז נמסר, כי ביה"ס עבר בשנים האחרונות מהלך שבמסגרתו שולבו לימודי המורשת במקצועות שונים ובפעילות העומדת במרכז העשייה הבית ספרית.

מחוז מרכז

■ **שיבחה** – מנהלת המחוז, סולי נתן, ביקרה בשבוע שעבר בבתי"ס יסודיים במועצה האזורית עמק חפר. אל הביקור התלוו מפקחת החינוך הממלכתית-דתי במחוז, שרה נעמן ומפקחים, ראש המועצה האזורית, רני אידן, וראש מינהל החינוך, חינה קורן.

הביקור החל בביה"ס הניסויי היסודי משגב שבקיבוץ גבעת חיים איחוד. ביה"ס הצטרף לפני כשנתיים לגף ניסויים ויזמות במשה"ח. בפני האורחים הוצג הניסוי המתקיים בביה"ס, שבמסגרתו לומדים התלמידים יזמות הלכה למעשה. בין

היזמות שפיתחו התלמידים; "כרית החלומות", שבה תערוכת צמחי תבלין ריחנית, המסייעת למתקשים להירדם, ארטיק על בסיס צמחי תבלין, שולחן כתיבה רב תכליתי, המשלב לוח מחיק, ופחי אשפה אסתטיים ועוד.

בהמשך היום ביקרו האורחים בביה"ס הממלכתית-דתי הרא"ה אלישיב, שבו סירו בגן הארץ ישראלי, שנחנך השנה בחצר. מטרת הגן היא לאפשר לתלמידים להכיר את צמחיית הארץ. אחר כך ביקרו האורחים במרכז לחינוך ימי במכמורת, שבו לומדים תלמידי עמק חפר לשוט החל מכיתה ו'. מטרת הפרויקט היא לפתח בקרב התלמידים את הקואורדינציה, יכולת הניווט והביטחון העצמי. בהמשך ביקרו מנהלת המחוז וצוותה בתפוח הפיס של המועצה, המשמש גם כבי"ס על אזורי לתלמידים מחוננים, ובביה"ס לחינוך מיוחד טוקאיר, שבקיבוץ בחן. ביה"ס מתמקד בתחומי הזמרה והמוסיקה כמקור להעצמת התלמידים ולפיתוח היצירתיות שלהם. בתום הביקור שיבחה מנהלת המחוז את העשייה החינוכית העשירה של צוותי החינוך במוסדות החינוך שבהם ביקרה.

מחוז ירושלים

■ **פרש** – מנהל מחוז ירושלים, שמעון הראל, פרש בשבוע שעבר מתפקידו לאחר שבע שנות כהונה. כממלאת מקומו של הראל מונתה סגנית מנהל המחוז, מלכי אסולין. אסולין תשמש בתפקיד עד שימונה מנהל חדש למחוז במרכז. הראל כיהן כ-36 שנים בשירות המדינה ובמערכת החינוך. בין היתר שימש כמנהל בתי"ס בארץ, באנגליה ובאוסטרליה. כמו כן כיהן הראל בראשית שנות ה-90 כמנהל המחלקה לקליטת תלמידים עולים, כמפקח באגף לחינוך על יסודי וכמנהל האגף לכוח אדם בהוראה במשה"ח. להראל הוענק בשנת 2005 אות יקר שירות המדינה על פועלו במערכת החינוך.

מחוז דרום

■ **גיוס** – ליריד לגיוס מורים לאילת, שהתקיים בשבוע שעבר בתל אביב, הגיעו כ-100 מועמדים, כך נמסר מעיריית אילת. עוד נמסר, כי כמה עשרות עובדי הוראה שלא הגיעו למפגש שלחו קורות חיים ויזומנו בקרוב לראיון באילת. ראש עיריית אילת, מאיר יצחק הלוי, סיפר לבאי היריד

על מערכת החינוך בעיר, ותיאר בפניהם פרויקטים חינוכיים שיזמה העירייה ובראשם תוכנית "אילת עיר ללא אלימות". צוות המראיינים ביריד כלל נציגות של מנהלים ורכזים מבתי"ס היסודיים ומשלושת התיכונים בעיר, נציגת השירות הפסיכולוגי ונציגות ממה"ח בראשות מפקחת המחוז, אילנה בן זקן. השנה השתתפה לראשונה בצוות המראייני גם נציגה של התלמידים, יו"ר מועצת הנוער העירונית, אילת טיבי. המשנה למנכ"ל העירייה, ד"ר דרורי גניאל, שעמד בראש צוות המראיינים, יזם את השתתפות נציגת התלמידים בצוות, כי לדבריו "טביעת העין של התלמידים חשובה לנו".

מטרת היריד הייתה לקלוט בשנת הלימודים הבאה למערכת החינוך בעיר כ-60 מורים, יועצים, פסיכולוגים ובעלי מקצועות פרא-רפואיים לחינוך המיוחד.

עוד נמסר מהעירייה, כי משה"ח התחייב להעניק למורים החדשים שיגיעו לאילת סל תמריצים בשווי שני מיליון ש"ח.

■ **שטח ומטה** – שרת החינוך, יולי תמיר, ומנכ"ל משה"ח, שמואל אבואב, ערכו בשבוע שעבר מפגש עם מנהלי בתי"ס במחוז, במסגרת כנס המנהלים המחוזי השנתי. בכנס, שהתקיים במועצה האזורית אשכול, השתתפו כ-400 מנהלי בתי"ס והנהלת המחוז. ממחוז דרום נמסר, כי הנושא המרכזי של הכנס היה "צמצום האלימות ושיפור האקלים החינוכי המיטבי במוסדות החינוך". שרת החינוך אמרה בכנס, כי מנהלי בתי"ס הם אנשי השדה ולכן חשוב לאנשי המטה דיאלוג פתוח ומתמיד עמם על צרכי המערכת בשטח.

■ **נחנך** – בשבוע שעבר נחנך בטקס רשמי בבאר שבע בי"ס יסודי ראשון בשיטת וולדרוף. בביה"ס, הפועל מראשית השנה, לומדים כ-200 תלמידים. ביה"ס ייקרא מעתה נטע ארז. שיטת החינוך וולדרוף שמה את הילד ואת צרכיו המשתנים במרכז, ורואה בילדות תקופה בעלת משמעות מכריעה להמשך החיים. מקצועות הלימוד נלמדים בביה"ס בשילוב פעילות אומנותית; סיפור, תנועה ומשחק, מוסיקה ושירה, ציור ועוד. במסגרת השיטה מחנך הכיתה מלווה את התלמידים שנים רבות, וצוות המורים נמנע מיצירת אווירה תחרותית בין התלמידים ומשתדל להמעיט במבחנים. ביה"ס פועל באישור משה"ח ובפיקוחו. בטקס חנוכת ביה"ס השתתפו ראש עיריית באר שבע, יעקב טרנר, ומחזיק תיק החינוך במועצת העיר, רוביק דנילוביץ.